

EGY HŐS CSENDŐRTISZT

Mikor Magyarország egyetlen halálos és vér-szerinti ellensége támadt fel ellenünk, a magyar nemzetet szíve mélyéig undor és keserűség fogta el. Nem égetett, nem fájt ez a tudat nekünk, de megsokszorozta erőnket és bosszúért kiáltott. Két esztendő szörnyű megpróbáltatásai megédzették lelkünket a szenvedések s a fájdalmak elviselésében és megacélozták az idegeinket.

Egy pillanatig sem volt kétségünk, hogy ezt a vitéznek nem mondható, de alattomos rabló módjára támadó ellenséget — a magyarok Istenének segítségével — nemcsak megverjük, de teljesen le is győzzük.

Tudtuk céljait, ismertük szándékait. El akarta rabolni tőlünk a magyar föld legszebb díszét, a magyar történelem tenger vérrel és millió könnyel áztatott ékességét. És épen az a nép, amely a magyar nemzet lovagiasságából, nagylelkűségéből, jóhiszeműségéből és történelmi nemességéből lett azzá, ami volt.

A sa. és kir. sajtóhadiszállás 1916. október 9.-iki jelentése:

... A bukovinai Huss-csoport mintájára Erdélyben is több vadászcsapat alakult, a melyeknek célja a felderítésen kívül az ellenség nyugtalanítása és pusztítása. Már a Brassó mögött lefolyt harcokban is, Kőhalomnál, igen jó szolgálatot tett Sikorsky csendőrszázados csoportja. Fogarasz kiürítését Sikorsky fedezte és azóta sok vállalkozásával szerzett becsületet csoportjának. Csoportjának tréningjét dr. Taglichl tábornok fogarasi ügyvéd és nagybirtokos saját családtagjaiból, székereiből, marhákból és lovakból alakította és vezeti ma is.

Október elsőjén Rétenről hat kilométernyire Sikorsky zászlóalját két román sereg megtámadta. A csoport kétórás véres, mindkét részen veszteségteljes csatában átvágta magát ugyan, de Sikorsky, mikor emberrel rohamra vezette, elesett...."

Nem hozott meglepetést hadüzenetük, csak egy nagy csalódást. Mi csalódtunk bölcsességükben, józanságukban és nem kis mértékben a tisztességükben. Utolsó pillanatig hittük, hogy a megfontolás és a józan előrelátás győzedelmeskedni fog féktelen gyűlölködésük és elvakult szenvedélyük felett. Csálódtunk. Ellenünk való gyűlöletük és vak szenvedélyük erősebb volt, mint a tisztánlátásuk. Keserű, fájó volt a csalódás számunkra, de mégis megkönynyebbülést hozott.

Fényes sugár világította be azt az utat, amelyen haladnunk kellett: felvenni a harcot életre-halálra!

Rettenthetetlen, szent fogadalom támadt lelkünkben, hogy nem engedünk Erdély ösföldjéből egy tapodtat se oda, amíg egy magyar él, karja mozdulni, szive dobogni bír.

Sikorszky Zsigmond csendőrőrnagyot is ez a fanatikus, szent lelkesedés hevítette, mikor a kötelességtudás nemes egyszerűségével állott csatasorba.

Augusztus hó legutolsó napjaiban kapta a parancsot, hogy a fogarasi és brassói határ-részen állomáshelyeiket elhagyni kénytelen volt csendőr- és népfőlkelőlégénységet zászlóalj-kötelékbe gyűjtse, közben állandóan tartsa fenn az érintkezést a betörő ellenséggel, fedezze a határmentén felállítva volt fogyatékos erőink — új erők érkezéséig való — tervszerű visszavonulását, akadályozza a túlsúlyban levő ellenséges erők gyors előnyomulását és zavarja terveikben.

A szétszórtnak levő csendőrerők összegyűjtése — már a terepnehézségekre való figyelemmel is — emberfeletti nehéz feladatot rótt Sikorszky őrnagyra. A megalakulás, az élmezés, a katonai szervezkedés ezernyi gondot, nagy lelkiismeretességet és odaadást követelt. Sikorszky őrnagy tisztában volt feladata és hivatása fontosságával. Teljes szervező erejét, ön-

zetlenségét, nemes ösztönét, legjobb tudását, lángoló hazaszeretetét vitte bele a hatalmas munkába és nagyszerű dolgokat művelt. Mint a cs. és kir. 71-ik Goldbach-gyaloghadosztály szabad-zászlóalja, a betörés pillanatától folytonos harcban állott és állandóan harmincszoros túlerővel szemben kellett megállania. A legkritikusabb helyzetek között fedezte Fogaras és Nagyküküllő kiürítését többször az ellenség mögött működve, mint arevonaluk előtt. És Sikorszky őrnagy mindig emberei élén karabéllyal a kezében volt látható.

Lázár Miklós haditudósító, a „Pesti Napló” mult évi október 22-iki számában írja a következőket:

„Szeptember 30-án hajnalban kezdődött a keleti fronton Arz tábornok hadseregének offenzívája és a szabad-csapat újból a legnehezebb helyet választja. Pusztá-Celina és Moha között kellett visszadobnia két román gyalogezredet, amely a hatszázharminc méter magas Pusztá-hegyen előre kiépített fedezékekben várta a támadást. Október elsőjén éjjel egy óráig váltakozó szerencsével folyt a harc. A németek nyomása Fogaras felől még nem volt érezhető a románok makacs és emberpazarló ellenállásán. A zuhogó eső éjszakára fegyverszünetet parancsolt. Az öthetes folytonos küzdelmekben megviselt zászlóalj október másodikán délben új támadásra indult, élén Sikorszky csendőrőrnagy karabéllyal, mögötte a tisztjei és utánuk az agyagos hegyoldalon rohamozó csendőrök, fináncok, vén népfölkelők összefogódzva, nehogy a síkos meredekről lecsússzanak. Délután három óraker már a Pusztá-hegy tetején vívnak közelharcot. A két román ezred megállja a helyét fél ótig. Ekkor Sikorszky újabb rohamra gyűjti a szabad-csapat maradékát. Tisztje már nincs. Ő — a parancsnok — rohan elől, míg a hátráló ellenség golyója fején nem találja. Negyvennégy éves volt.

Hat óraker Moha felé kissé visszavontuk a harc-

vonalkat, de a 82-esek estére áttörik a 12-es román ezredet, a németek pedig döntőleg megverik a Pusztahegy felé nyomuló román lovas-dandárt. Sikorszky holttestét az ellenség kirabolta. Teljesen kifosztva találta meg a 82-esek egyik egészségügyi járőre. A főorvos a mohai út mellé vitette a megcsúfolt hős testét és ott nyomban el is temettette két székely honvéddel közös sírba“.

A vezér kezéből kiesett a karabély, kiömlő vére egyesült az áldott erdélyi földdel, amelyből sarjadt, nemes lelkét pedig visszaadta Teremtőjének.

Katonái nem nyugosznak. Kibontják parancsnokuk frissen hantolt sírját. Virágos hordágyon Moha községbe szállítják s ott a Macenauer-kastély kertjében helyezik pihenőre . . .

Az alábbiakat olvasom — egyik alárendeltjének — az őrnagy özvegyéhez írott-levelében:

„A sír a közeli templomtól északkeletre fekszik. Jel: három ősi tölgyfa. Kettő egymás mellett. Egyik ezektől délre egyedül áll. A sírt megjelöltük és forró könnyeinkkel öntöttük . . . Mi is vigasztalásra vagyunk utalva. Szeretett parancsnokunk hősi halála a zászlóaljzat pótolhatatlan veszteséggel sújtotta. Mindannyian megrendülten s a kegyetlen sors csapásától elkeseredve vagyunk“.

Egyszerű emberek egyszerű írása ez. Szinte halom a szívük dobogását és elgondolkozom azon, ha ilyenek voltak a katonák, milyen ember lehetett parancsnokuk!

Bár a halál véres aratásának borzalmai megkérgesítették szívemet, Sikorszky őrnagy hősi halála felett nem tudok megilletődés nélkül tovanézni. Utitársa voltam neki az életben. Oly nehezen tudok tőle megválni. Egy ember hagyott itt, aki életében soha senkinek sem állott útjában, akinek egész életútját egy szelíd sugár világította be, lelki gazdagságának kincsei: a jóság, a gyöngédség, a kötelességtudás, a

becsület, a szeretet és a legszeretetreméltóbb szerénység. Az életet, melyet olyan sötétté tesz az oly sok-sok emberi gyarlóság, az ilyen tiszta lelkű, hűséges szívű utitársak nagy jósága tudja elviselhetővé tenni.

Sikorszky őrnagy a szív embere volt. Élete útját — kötelességteljesítés közben — a harcmezőn keresztezte a halál és írta fel fáradhatatlan csontkézzel az ő nevét is a halhatatlanság márványtáblájára.

A KRIK-KRAX
BAJCSI KARCSI
MŰVE

Sikorszky Zsigmond csendőrnagy emlékeztetés.

Megjelent „A hadsereg” című folyóirat 1917. március 1.-én számában Aradon.